ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.12.2020
SWD(2020) 349 final

Πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ

{COM(2020) 825 final} - {SEC(2020) 432 final} - {SWD(2020) 348 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης

Εκτίμηση επιπτώσεων της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες

Α. Ανάγκη ανάληψης δράσης

Ποιο είναι το πρόβλημα και γιατί είναι πρόβλημα σε επίπεδο ΕΕ;

Οι ψηφιακές υπηρεσίες έχουν μετασχηματίσει την οικονομία και την κοινωνία της ΕΕ τις τελευταίες δύο δεκαετίες, ιδίως με τη δημιουργία επιγραμμικών πλατφορμών. Η παρούσα πρωτοβουλία βασίζεται στην αξιολόγηση της οδηγίας του 2000 για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Η προσαρτώμενη αξιολόγηση της οδηγίας καταδεικνύει ότι οι βασικές αρχές της εξακολουθούν να ισχύουν, αλλά ορισμένοι από τους ειδικούς κανόνες της πρέπει να επικαιροποιηθούν με βάση τις ειδικές προκλήσεις που αναδύονται, ιδίως σε σχέση με τους επιγραμμικούς ενδιάμεσους και τις επιγραμμικές πλατφόρμες. Στο πλαίσιο αυτό, στην έκθεση της εκτίμησης επιπτώσεων αναλύονται τρία βασικά προβλήματα και οι αιτίες τους.

Πρώτον, οι πολίτες εκτίθενται σε αυξανόμενους κινδύνους και επιζήμιους παράγοντες στο διαδίκτυο — από τη διάδοση παράνομων δραστηριοτήτων μέχρι κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματά τους και άλλες επιζήμιες κοινωνικές συνέπειες. Τα ζητήματα αυτά είναι ευρέως διαδεδομένα σε ολόκληρο το επιγραμμικό οικοσύστημα, αλλά οι επιπτώσεις τους αυξάνονται στον μέγιστο βαθμό, όταν πρόκειται για πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες, δεδομένης της εμβέλειάς τους.

Δεύτερον, η ευρύτερη επίβλεψη των επιγραμμικών πλατφορμών είναι σε μεγάλο βαθμό μη συντονισμένη και αναποτελεσματική σε επίπεδο ΕΕ, παρά τη συστημική σημασία των υπηρεσιών αυτών. Το περιορισμένο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, το οποίο όρισε η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο με σκοπό την αντιμετώπιση διασυνοριακών ζητημάτων, δεν είναι επαρκώς καθορισμένο και δεν χρησιμοποιείται με συνέπεια από τα κράτη μέλη.

Τρίτον, τα κράτη μέλη έχουν αρχίσει να ρυθμίζουν τις ψηφιακές υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται νέα εμπόδια στην εσωτερική αγορά. Κατά συνέπεια, οι καθιερωμένες πολύ μεγάλες πλατφόρμες και ψηφιακές υπηρεσίες αποκτούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Τι θα πρέπει να επιτευχθεί;

Ο γενικός στόχος είναι να διασφαλιστεί η ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς, ιδίως η παροχή διασυνοριακών επιγραμμικών ενδιάμεσων υπηρεσιών. Ειδικοί στόχοι αποσκοπούν i) στη διατήρηση ενός ασφαλούς επιγραμμικού περιβάλλοντος, ii) στη βελτίωση των συνθηκών για καινοτόμες διασυνοριακές ψηφιακές υπηρεσίες, iii) στην ενίσχυση της θέσης των χρηστών και στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους στο διαδίκτυο, και iv) στην καθιέρωση αποτελεσματικής επίβλεψης των ψηφιακών υπηρεσιών και συνεργασίας μεταξύ αρχών.

Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα);

Η διαθεσιμότητα περιεχομένου και υπηρεσιών μέσω του διαδικτύου είναι κατά κανόνα διακρατική. Οι παράλληλες και αποκλίνουσες ρυθμίσεις από μεμονωμένα κράτη μέλη εμποδίζουν την παροχή ενδιάμεσων υπηρεσιών σε ολόκληρη την ΕΕ και είναι αναποτελεσματικές όσον αφορά τη μέριμνα για την ασφάλεια και την προστασία όλων των Ευρωπαίων πολιτών. Η δράση σε επίπεδο ΕΕ αναμένεται να μειώσει τον νομικό κατακερματισμό και το κόστος συμμόρφωσης, να ενισχύσει την ασφάλεια δικαίου, να εξασφαλίσει ισότιμη προστασία για τους πολίτες και ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις, να ενισχύσει την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς και να καταστήσει δυνατή την αποτελεσματική επίβλεψη σε διασυνοριακό επίπεδο. Κανένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τα ζητήματα αυτά μόνο του.

Β. Λύσεις

Ποιες είναι οι διάφορες επιλογές για την επίτευξη των στόχων;

Πέραν του βασικού σεναρίου, αξιολογήθηκαν αναλυτικά τρεις επιλογές:

1. Περιορισμένα μέτρα κατά των παράνομων δραστηριοτήτων, τα οποία θα ορίζουν τις διαδικαστικές υποχρεώσεις των επιγραμμικών πλατφορμών με σκοπό την αντιμετώπιση των παράνομων δραστηριοτήτων, προκειμένου να προστατεύονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των χρηστών και να διασφαλίζεται η διαφάνεια. Μηχανισμοί ενισχυμένης συνεργασίας των αρχών για την επίλυση διασυνοριακών ζητημάτων μέσω ενός ψηφιακού γραφείου εκκαθάρισης.

2. Πλήρως εναρμονισμένα μέτρα με σκοπό να δοθούν κίνητρα σε παρόχους υπηρεσιών για την ανάληψη

δράσεων, να ενισχυθεί η διαφάνεια και να αντιμετωπιστεί ένα ευρύτερο σύνολο αναδυόμενων κινδύνων, μέσω της ενίσχυσης της θέσης των χρηστών. Μηχανισμός επιβολής και συνεργασίας που ενισχύεται με τον καθορισμό εναρμονισμένων όρων για τις διοικητικές εντολές και τον διορισμό κεντρικού συντονιστή σε κάθε κράτος μέλος.

3. Ασύμμετρα μέτρα με αυστηρότερες υποχρεώσεις για τις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες, περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με το καθεστώς ευθύνης των επιγραμμικών ενδιάμεσων και διακυβέρνηση της ΕΕ με ενισχυμένη εποπτεία και επιβολή. Αυτή είναι η προτιμώμενη επιλογή.

Ποιες απόψεις διατύπωσαν οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς; Ποιος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;

Από την εκτεταμένη διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς προκύπτει ευρεία συναίνεση για την ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως μέσω ενός ενισχυμένου πλαισίου που καλύπτει ολόκληρη την ΕΕ, με παράλληλη διατήρηση των θεμελιωδών αρχών που ορίζονται στην οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Συνολικά, οι επιγραμμικοί ενδιάμεσοι, οι επιχειρήσεις και η κοινωνία των πολιτών υποστηρίζουν ευρέως την εναρμόνιση των διαδικασιών ειδοποίησης και δράσης σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι επιγραμμικοί ενδιάμεσοι ζητούν να θεσπιστεί ένα σαφές πλαίσιο για τη λήψη προαιρετικών μέτρων κατά του παράνομου περιεχομένου με καλή πίστη και ασφάλεια δικαίου. Τα μέτρα διαφάνειας υποστηρίζονται επίσης ευρέως από τις επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών, ενώ η τελευταία επικεντρώνεται επίσης στους αλγόριθμους συστάσεων. Ορισμένες οργανώσεις επιχειρήσεων και νεοσύστατες επιχειρήσεις ζητούν τη θέσπιση ασύμμετρων κανόνων. Η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των αρχών στα κράτη μέλη και η κοινοχρησία δεδομένων με τις δημόσιες αρχές είναι καθοριστικής σημασίας για τα κράτη μέλη. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και ορισμένες επιχειρήσεις και εθνικές αρχές, ζητούν εποπτεία σε επίπεδο ΕΕ. Τρία διαφορετικά σχέδια εκθέσεων πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες υποστηρίζουν —εάν ληφθούν από κοινού υπόψη— μια επιλογή παρόμοια με την προτιμώμενη επιλογή της έκθεσης εκτίμησης επιπτώσεων.

Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής

Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής (ειδάλλως, των κυριότερων επιλογών);

Αναμένεται θετική επίδραση στην ενιαία αγορά και στον ανταγωνισμό, η οποία εκτιμάται ότι θα επιφέρει αύξηση από 1 % έως 1,8 % στο διασυνοριακό ψηφιακό εμπόριο. Οι ασύμμετροι κανόνες θα διασφαλίσουν ότι θα ενισχυθούν οι μικρότεροι αναδυόμενοι ανταγωνιστές, συμβάλλοντας στην ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία και τις επενδύσεις σε ψηφιακές υπηρεσίες και, παράλληλα, αντιμετωπίζοντας συγκεκριμένες επιζήμιες συνέπειες που προκύπτουν από μεγάλες πλατφόρμες. Θα βελτιωθούν η διαφάνεια και η ασφάλεια στο διαδίκτυο, καθώς και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και η διακυβέρνηση σε επίπεδο ΕΕ θα βελτιώσουν την επιβολή του νόμου και θα παράσχουν ένα σύγχρονο σύστημα επίβλεψης των ψηφιακών υπηρεσιών.

Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής (ειδάλλως, των κυριότερων επιλογών);

Το άμεσο κόστος είναι αναλογικό προς το μέγεθος και την εμβέλεια κάθε παρόχου υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες θα επιβαρυνθούν επίσης με οριακό κόστος τεχνικού σχεδιασμού και συντήρησης. Το κόστος που αφορά τις απαιτήσεις πληροφόρησης θα μειωθεί σε σύγκριση με το βασικό σενάριο. Το σημαντικότερο κόστος θα περιοριστεί στις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις στις ΜΜΕ και στην ανταγωνιστικότητα;

Οι επικαιροποιημένοι και ομοιόμορφοι κανόνες αναμένεται να διευκολύνουν τη δραστηριοποίηση των ΜΜΕ σε ολόκληρη την ενιαία αγορά, ενισχύοντας τις επεκτεινόμενες και καινοτόμες επιχειρήσεις. Η εκτίμηση επιπτώσεων καταδεικνύει εξοικονόμηση κόστους και για τις ΜΜΕ οι οποίες θα κληθούν, ενδεχομένως, να αντιμετωπίσουν ζητήματα παράνομου περιεχομένου. Ωστόσο, οι πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις δεν θα καλύπτονται από τις υποχρεώσεις που θα επιβληθούν στις επιγραμμικές πλατφόρμες και θα εξαιρούνται επίσης από εκτεταμένες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων.

Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικήσεις;

Εκτιμούμε ότι θα υπάρξει σημαντική μείωση του κόστους που προκύπτει από την ανεπάρκεια του υφιστάμενου πλαισίου συνεργασίας των αρχών. Διάφορα πρόσθετα έξοδα του μηχανισμού ενισχυμένης συνεργασίας θα αναληφθούν σε επίπεδο ΕΕ.
Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις;
Η βασική επίπτωση της προτιμώμενης επιλογής αφορά τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των καταναλωτών και των επιχειρήσεων, καθώς και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο διαδίκτυο.
Αναλογικότητα
Η προτιμώμενη επιλογή θα πληροί τους στόχους της πρωτοβουλίας χωρίς να υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίλυση των προβλημάτων που έχουν εντοπιστεί. Μια κατακερματισμένη προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών δεν θα μπορούσε να διασφαλίσει κατάλληλο επίπεδο προστασίας των πολιτών σε ολόκληρη την Ένωση, και η επίβλεψη των υπηρεσιών θα συνέχιζε να είναι ασυνεπής.
Δ. Παρακολούθηση
Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική;
Η θέσπιση ενός συστήματος συλλογής και παρακολούθησης δεδομένων αποτελεί από μόνη της μία από τις βασικές επιπτώσεις που επιδιώκει η προτιμώμενη επιλογή. Σε αυτήν περιλαμβάνεται η ενισχυμένη ικανότητα παρακολούθησης και λογοδοσίας για τη λειτουργία της συνεργασίας μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, καθώς και η επίβλεψη των ψηφιακών υπηρεσιών. Η επανεξέταση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός 5 ετών από την έναρξη ισχύος, αλλά η υποβολή τακτικών εκθέσεων θα αποτελεί μέρος του σχεδιασμού του ίδιου του συστήματος επίβλεψης.